

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztalvozás

624.2

Szerző

Cím

A Lánchíd és az élet.

Hely

Idő

"1833/1913"

Forrás:

Budapesti hírlap.

Személy

Bp.

1913 XII/18

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz)

× **A Lánchíd és az élet.** A Clark Ádám gyönyörű alkotásának most eljövendő ujjászületése egy kissé megint idébb hozta az emlékezés időszorúságába ezt a mi városbűszkeségünket. Éppen 80 esztendeje az idén, hogy a technikai remekmű gondolata megszületett. 1833-ban terjesztette Széchenyi a pesti hidegvesület elé Pozsonyban nyomott jelentését, a melynek ez a teljes címe: „Gróf Andrássy Györgynek és Gróf Széchenyi Istvánnak a budapesti hidegvesülethez irányzott jelentése, midőn külföldről visszatérének.” A két főúr ugyanis három hónapos utat tett Német-, Francia- és Angolországba és Belgiumba a kérdés tanulmányozására. Ez ut eredménye lett az érdekes *Jelentés* és később maga az alkotás. A híd épülésének fázisai ismereteseek, bár a leghitelesebb forrás, W. Tierney Clark angolnyelvű műve nagyon ritkává lett.

Külön kis fejezet volna a Lánchíd életéhez tapadó adomák és — mondhatnók — legendák köre. A legtöbb adoma idejében talált följegyzőre. Most csak egy kis tréfás szállóige eredetére szeretnénk némi fényt vetni, mert ez az eredet eddig nem tisztázódott. A múlt század harmincas, negyvenes és későbbi éveinek ötlettárában nagyban járta ez a mondás, a mely ma már kicsit kopott, de végképp nem merült feledésbe. A vidéki élcelődés berkeiben talán még ma is vigan szerepel a klasszikus tétel, hogy az élet olyan, mint a Lánchíd. Ugy tetszhetnék, hogy ez a bölcs ige egyszerűen a felsőbbrendű hülyeség jegyében fogant rögtönzés. Ám a dolog nem egészen így áll. Az egykor divatos szállóige eredetének nyitját egy ugyancsak 1833-ban megjelent füzetecske adja meg. A broszura német nyelvű, címe: Panorama von Ofen und Pesth oder Charakter- und Sittengemälde der beiden Hauptstädte Ungarns. (Buda és Pest látképe, vagy Magyarország két fővárosának jellem- és erkölcsrajza.) Szerzője: *Spiritus asper et Spiritus lenis*. A kiválóan érdekes művecske külön fejezetben emlékszik meg a pesti hajóhidról, jegyzetben az új köhíd tervéről

is hírt ad. Miután még egy hosszú német versezetet is idéz a hidról, fölhozza a famózus hasonlatot a pesti hidról és az életről. Ime a szállóige eredete. A német megfigyelő ott kezdi a dolgot, hogy a pesti hidon a nemesek, honorációrok és egyáltalában jóruhás vagy uri viselkedésű járókelők mentesek a vámtól, a szegényeken azonban irgalmatlanul behajtják a garast.

— Hogyan hat az emberre, — ezek a szerző szavai — ha azt kell látnia, hogy a legszegényebb néposztály gyermekei, a kik a hátukra rakott teli kosarak, puttányok és más terhek súlya alatt csak úgy roskadoznak, le kell hogy fizessék a hidvámot, ellenben a nemesség és általában minden jólöltözött és jóláplált személy mentes alóla. Ez a hidszabályzat nagyon emlékezteti az embert a dolgoknak általában való folyására, de kivüle is még sok hasonlóságot találhatunk a pesti híd és az emberi élet között.

A merész hasonlat bizonyítása aztán négy-öt lapon át folyik több-kevesebb humorral és kissé ósdi biedermeyses szellemeskedő-nívón. A vámszedő, a ki minden szegény ördögre kinyújtja karmát, emlékeztet a halálra, a ki a halandótól követeli az élet vámját, csakhogy szegény és gazdag közt kevésbbé tesz különbséget. A lovak nagy lármával jelentik megjelenésüket, mint a hogy az életben szokták a nagyfejük. És így tovább. Az egész tréfálódzás nem kábit el tulságos elmésségével, de azért elég hatást kelthetett a maga idejében, hogy életet tudott adni egy röpké mondatnak, a mely a forradalom ideje körül bizonyára gyakran pörgött a pesti szellemű arszlánok ajkán és a közemlékezetből ma sem vészett ki egészen.